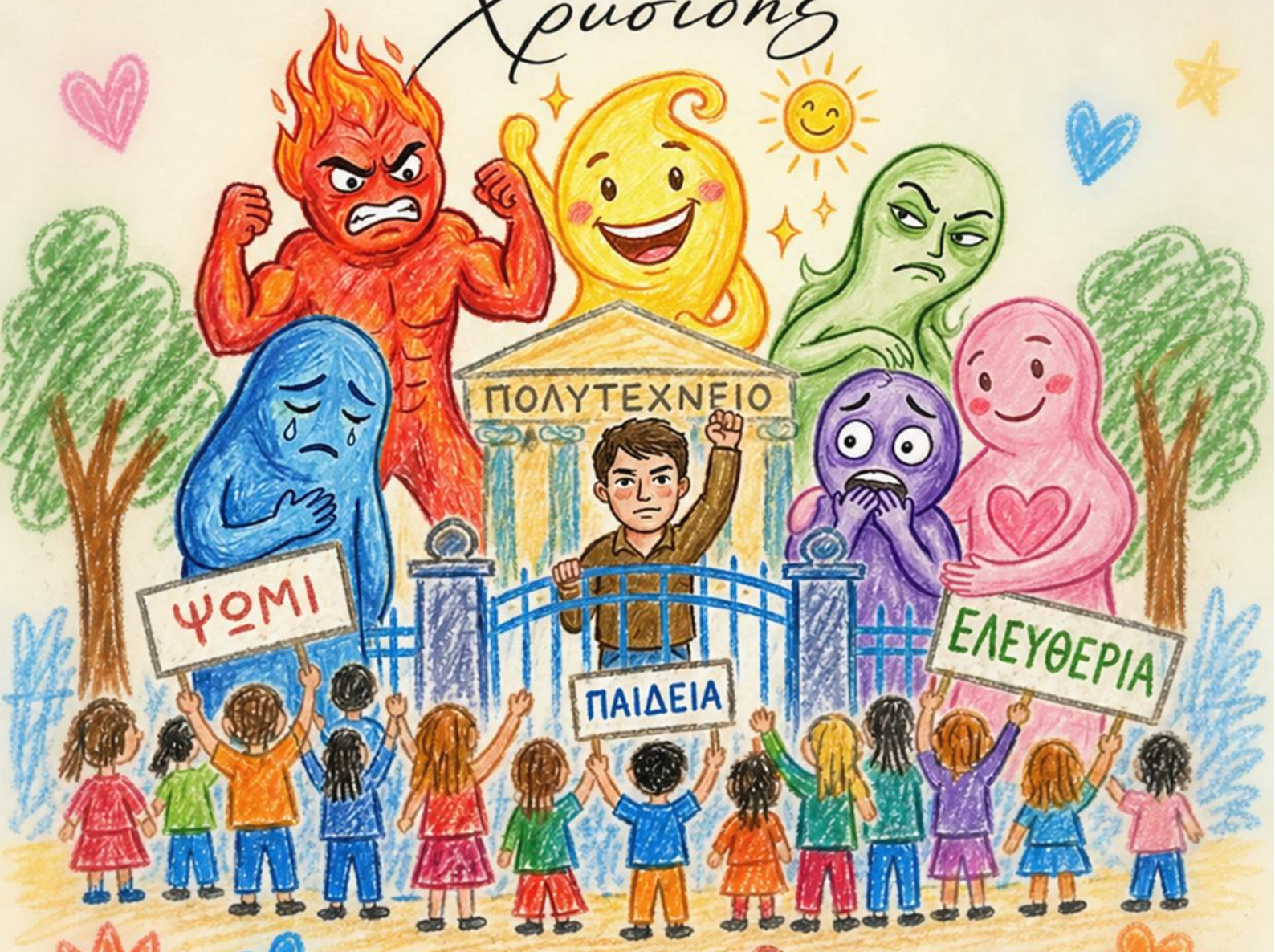
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία.
Μια φωνή, χίλια συναισθήματα

Μονόπρακτο για την επέτειο του Πολυτεχνείου

Παναγιώτης Χριστίδης

Σκηνοδέτης

Σημείωμα συγγραφέα:

*Το μονόπρακτο «**Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία. Μια φωνή, χίλια συναισθήματα**» δημιουργήθηκε με στόχο να προσεγγίσουν τα παιδιά τα γεγονότα του **Πολυτεχνείου**, μέσα από έναν τρόπο απλό, **βιωματικό** και προσαρμοσμένο στην ηλικία τους.*

*Το έργο απευθύνεται κυρίως σε παιδιά του **Νηπιαγωγείου** και των **πρώτων τάξεων του Δημοτικού**, χωρίς να αποκλείεται η αξιοποίησή του και από μεγαλύτερες ηλικίες, ανάλογα με τις ανάγκες της σχολικής ομάδας. Η **γλώσσα** του είναι **απλή**, οι **διάλογοι σύντομοι** και **οι ρόλοι προσφέρονται για θεατρικό παιχνίδι, κίνηση, εκφραστική απαγγελία και μουσική επένδυση**. Μπορεί να παρουσιαστεί από μικρή ή μεγαλύτερη ομάδα παιδιών, καθώς οι ρόλοι μπορούν να μοιραστούν, να ερμηνευτούν από περισσότερα παιδιά ή να αποδοθούν με **διπλοδιανομές**, ώστε να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι μαθητές.*

***Παράλληλα, βασικός στόχος του έργου είναι να βοηθήσει τα παιδιά να αναγνωρίζουν, να εκφράζουν και να αποδέχονται τα συναισθήματά τους.** Η χαρά, ο θυμός, η λύπη, η ζήλια, ο φόβος και η αγάπη δεν παρουσιάζονται ως συναισθήματα που πρέπει να κρύβουμε ή να αποφεύγουμε, αλλά ως φυσικά κομμάτια της ανθρώπινης εμπειρίας. Τα παιδιά καλούνται να κατανοήσουν ότι κάθε συναίσθημα έχει τη δική του θέση και ότι μπορούμε να μιλάμε γι' αυτό, να το μοιραζόμαστε και να αναζητούμε υγιείς τρόπους έκφρασής του. Άλλωστε, το θάρρος δεν σημαίνει πως δεν φοβόμαστε, αλλά πως βρίσκουμε τη δύναμη να προχωρήσουμε παρά τον φόβο μας.*

Μέσα από τη θεατρική πράξη, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να συνεργαστούν, να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή τους και να ανακαλύψουν τη δύναμη της συλλογικής φωνής. Γιατί η ελευθερία, η δημοκρατία και η ειρήνη δεν είναι μόνο ιστορικές έννοιες, αλλά αξίες που μαθαίνουμε να υπερασπιζόμαστε καθημερινά, ξεκινώντας από τον τρόπο που ακούμε, κατανοούμε και σεβόμαστε ο ένας τον άλλον.

Γιατί κάθε παιδί έχει φωνή, κάθε συναίσθημα αξίζει να ακουστεί και όλοι μαζί μπορούμε να κάνουμε τον κόσμο πιο ελεύθερο, πιο δίκαιο και πιο ανθρώπινο.

Παναγιώτης Χρυσίδης

Λέξεις κλειδιά:

Θέατρο με παιδιά **•** ***μονόπρακτα*** **•** ***σχολική παράσταση*** **•** ***Νηπιαγωγείο*** **•** ***Δημοτικό*** **•** ***17η Νοεμβρίου*** **•** ***Πολυτεχνείο*** **•** ***Μνήμη*** **•** ***Ελευθερία*** **•** ***Πατρίδα*** **•** ***Αντίσταση*** **•** ***Θυσία*** **•** ***Ειρήνη***.

Περίληψη:

Το θεατρικό έργο παρουσιάζει τα γεγονότα του Πολυτεχνείου το 1973 μέσα από τα μάτια των προσωποποιημένων συναισθημάτων του Γρηγόρη. Καθώς το μεσημέρι της 16ης Νοεμβρίου δίνει τη θέση του στα δραματικά ξημερώματα της 17ης, η Χαρά, ο Θυμός, η Λύπη, η Ζήλια, ο Φόβος και η Αγάπη αλληλεπιδρούν στη σκηνή. Αναζητώντας την ελευθερία και τη δικαιοσύνη, ανακαλύπτουν ότι το πραγματικό θάρρος συνυπάρχει με τον φόβο. Τελικά, όλα τα συναισθήματα ενώνονται με τον πρωταγωνιστή, φωνάζοντας το σύνθημα «Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία» και στέλνοντας ένα διαχρονικό μήνυμα ειρήνης, ελευθερίας και συναισθηματικής αποδοχής.

Κατάλογος Προσώπων:

Α/Α	Πρόσωπο	Ρόλος – Χαρακτηριστικά
1	**Γρηγόρης**	Ο πρωταγωνιστής του έργου, μέσα από τον οποίο παρουσιάζονται τα γεγονότα του Πολυτεχνείου.
2	**Χαρά – Χαρούμενη**	Εκφράζει την αισιοδοξία, την ελπίδα και την προσδοκία για έναν καλύτερο κόσμο.
3	**Θυμός – Θύμιος**	Εκφράζει την αγανάκτηση απέναντι στην αδικία και την καταπίεση.
4	**Ζήλια – Ζήνα**	Εκφράζει την επιθυμία για ελευθερία και για όσα στερούνται οι άνθρωποι.
5	**Λύπη – Κλειώ (Κλάψα)**	Εκφράζει τη στενοχώρια και τον πόνο μπροστά στις δύσκολες καταστάσεις.
6	**Φόβος – Φοίβος**	Εκφράζει την αγωνία και ανακαλύπτει πως το θάρρος μπορεί να συνυπάρχει με τον φόβο.
7	**Αγάπη – Αγαπητή**	Εκφράζει την αγάπη, την αλληλεγγύη και τη δύναμη που μας βοηθά να υπερασπιζόμαστε όσα έχουν αξία.

Κατάλογος Σκηνών:

Σκηνή	Τίτλος	Περιεχόμενο
01	**Η γνωριμία με τα συναισθήματα**	Τα συναισθήματα συστήνονται στο κοινό και μας μεταφέρουν στο 1973.
02	**Η ελπίδα και ο θυμός**	Η Χαρά και ο Θυμός συζητούν για την ελευθερία, την αδικία και την ανάγκη για αλλαγή.
03	**Η επιθυμία για ελευθερία**	Η Ζήλια εκφράζει την επιθυμία όλων των ανθρώπων να ζουν και να μιλούν ελεύθερα.
04	**Η λύπη και η αγωνία**	Η Λύπη εκφράζει τη στενοχώρια του Γρηγόρη και την ανησυχία για όσα έρχονται.
05	**Το βράδυ της 16ης Νοεμβρίου**	Ο Φόβος εκφράζει την αγωνία του για τα γεγονότα έξω από το Πολυτεχνείο.
06	**Η αγάπη δίνει θάρρος**	Η Αγάπη εξηγεί πως θάρρος δεν σημαίνει απουσία φόβου, αλλά δύναμη να προχωράμε παρά τον φόβο μας.
07	**Τα ξημερώματα της 17ης Νοεμβρίου**	Τα συναισθήματα ενώνονται και φωνάζουν το σύνθημα «Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία».
08	**Μια φωνή, χίλια συναισθήματα**	Ο Γρηγόρης και τα συναισθήματα στέλνουν ένα κοινό μήνυμα ειρήνης, ελευθερίας, δημοκρατίας και αποδοχής.

Σκηνή 01

*(Στη σκηνή εμφανίζονται **ΟΛΑ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ**. Στέκονται δίπλα δίπλα και κοιτούν το κοινό.)*

ΟΛΑ ΜΑΖΙ:
Συναισθήματα είμαστε εμείς.
Στου Γρηγόρη φωλιάζουμε τη θαρραλέα ψυχή.
Δείτε τώρα τι θα συμβεί!
Θεατή, στο 1973 θα βρεθείς!

Μεσημέρι της 16ης Νοεμβρίου!

Σκηνή 02

*(Φεύγουν όλα τα συναισθήματα, εκτός από τη **ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ** και τον **ΘΥΜΙΟ-ΘΥΜΟ**.)*

ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ:
Χαρά-Χαρούμενη, τι κάνεις εδώ;
Είχα καιρό να σε δω!

ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ:
Εδώ είμαι, Θύμιε-Θυμέ!
Ο Γρηγόρης έχει μια μεγάλη ελπίδα!

ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ:
Ελπίδα; Για ποιο πράγμα;
Γύρω μας υπάρχει δικτατορία!
Δεν μπορούμε να λέμε ελεύθερα τη γνώμη μας!

ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ:
Γι' αυτό ο Γρηγόρης και οι φίλοι του
θέλουν να αλλάξουν τα πράγματα!
Θέλουν να μπορούν όλοι να μιλούν ελεύθερα!

ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ:
Κι εγώ θέλω να αλλάξουν!
Με θυμώνει η αδικία!

(Σφίγγει τις γροθιές του.)

Σκηνή 03
*(Φεύγουν ο **ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ** και η **ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ**. Μπαίνει η **ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ**.)*

ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ:
Επιτέλους, μόνη μου!
Με λένε Ζήνα-Ζήλεια!
Και ξέρετε τι ζηλεύω;
Τα παιδιά που μπορούν να μιλούν ελεύθερα!
Τους ανθρώπους που λένε τη γνώμη τους χωρίς φόβο!
Ο Γρηγόρης θέλει κι αυτός να ζει ελεύθερος.
Κι εγώ το ίδιο!

(Ανοίγει διάπλατα τα χέρια της.)

Μακάρι να μπορούσαμε όλοι να είμαστε ελεύθεροι!

Σκηνή 04
*(Μπαίνει η **ΚΛΕΙΩ-ΚΛΑΨΑ**. Έχει σκυμμένο το κεφάλι και σκουπίζει τα μάτια της.)*

ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ:
Καλώς την, Κλειώ-Κλάψα!
Γιατί είσαι τόσο λυπημένη;

ΚΛΕΙΩ-ΚΛΑΨΑ:
Γιατί ο Γρηγόρης στενοχωριέται πολύ.
Θέλει να ζει ελεύθερος, αλλά δεν μπορεί.

ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ:
Κλαίει;

ΚΛΕΙΩ-ΚΛΑΨΑ:
Μπορεί να μην έχει δάκρυα στα μάτια του.
Μα η καρδιά του είναι βαριά.

(Ακουμπά την παλάμη της στην καρδιά της.)

ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ:
Και τώρα τι θα κάνουμε;

ΚΛΕΙΩ-ΚΛΑΨΑ:
Θα μείνουμε λίγο ήσυχες.
Έρχονται δύσκολες ώρες.
Ο Γρηγόρης χρειάζεται ηρεμία στο κεφάλι του.

(Οι δυο τους φεύγουν αργά.)

Σκηνή 05

(Εμφανίζονται όλα τα συναισθήματα.)

ΟΛΑ ΜΑΖΙ:

Βράδυ της 16ης Νοεμβρίου!

*(Όλα τα συναισθήματα φεύγουν. Μένει μόνο ο **ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ**. Κοιτάζει γύρω του ανήσυχος.)*

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Μόνος μου έμεινα;
Αχ, ο Γρηγόρης φοβάται πολύ!
Έξω από το Πολυτεχνείο ακούγονται φωνές.
Τα πράγματα δυσκολεύουν.
Κι εκείνος βρίσκεται μέσα!

(Σκεπάζει το πρόσωπό του με τα χέρια.)

Σκηνή 06

*(Μπαίνει η **ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ**.)*

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Αγαπητή-Αγάπη, εσύ εδώ;

ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ:

Θα φοβόμουν… Όμως συμβαίνει κάτι μαγικό, Φοίβε-Φόβε μου!
Ο Γρηγόρης αγαπά την οικογένειά του, τους φίλους του και την πατρίδα του.
Μπορεί να φοβάται, όμως ξέρει τι κάνει εδώ!

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Αχ, δεν καταλαβαίνω!

ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ:

Θέλει οι άνθρωποι που αγαπά να ζουν ελεύθεροι!

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Κι αν πάθει κάτι κακό;

ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ:

(Στο κοινό)

Χμ…

Ο φόβος δεν εξαφανίζεται πάντα.

Μπορούμε, όμως, να προσπαθούμε για όσα αγαπάμε.

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Δηλαδή μπορεί κάποιος να φοβάται και να έχει θάρρος;

ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ:

Φυσικά!

Θάρρος δεν σημαίνει πως δεν φοβάμαι.

Σημαίνει πως προσπαθώ, ακόμα κι όταν φοβάμαι.

*(Η **ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ** πιάνει απαλά το χέρι του **ΦΟΙΒΟΥ-ΦΟΒΟΥ**.)*

Σκηνή 07

*(**ΌΛΑ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ** επιστρέφουν στη σκηνή.)*

ΟΛΑ ΜΑΖΙ:

Ξημερώματα της 17ης Νοεμβρίου!

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:

Ένα τανκ πλησιάζει την πύλη του Πολυτεχνείου!

ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ:

Νευριάζω τόσο πολύ όταν οι άνθρωποι φοβούνται να ζουν!

ΚΛΕΙΩ-ΚΛΑΨΑ:

Δεν θέλω να κλαίνε τα παιδιά!

ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ:

Θέλω να γελούν και να παίζουν ελεύθερα!

ΖΗΝΑ-ΖΗΛΕΙΑ:

Θέλω όλοι να έχουν την ελευθερία που ονειρεύονται και όχι να τη ζηλεύουν!

ΑΓΑΠΗΤΗ-ΑΓΑΠΗ:
Θέλω οι άνθρωποι να αγαπούν ο ένας τον άλλον!

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:
Μα… Πώς γίνεται να μη φοβάστε;

ΧΑΡΑ-ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ:
Φοίβε-Φόβε, σκέψου τι φοβάται περισσότερο ο Γρηγόρης…
Το τανκ ή τη ζωή χωρίς ελευθερία;

ΦΟΙΒΟΣ-ΦΟΒΟΣ:
(Φωνάζει φοβισμένος)
Πλησιάζει το τανκ!
Ο Γρηγόρης είναι στην πόρτα!

ΘΥΜΙΟΣ-ΘΥΜΟΣ:
Τότε ας ενώσουμε τις φωνές μας!

ΟΛΑ ΜΑΖΙ:
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία!
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία!

(Τα παιδιά επαναλαμβάνουν το σύνθημα με σταθερό ρυθμό.)

Σκηνή 08
(Όλα τα συναισθήματα βρίσκονται στη σκηνή. Εμφανίζεται ο **ΓΡΗΓΟΡΗΣ**. Στέκεται στο κέντρο.)

ΓΡΗΓΟΡΗΣ:
(Φωνάζει με δύναμη.)
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία!
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία!
Ψωμί, παιδεία, ελευθερία!

*(Τα **ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ** σχηματίζουν έναν κύκλο γύρω του. Ακουμπούν τις παλάμες τους στην καρδιά τους και έπειτα ανοίγουν τα χέρια τους προς το κοινό.)*

ΟΛΑ ΜΑΖΙ:

Θέλουμε ειρήνη!

Θέλουμε ελευθερία!

Θέλουμε έναν κόσμο που να χωρά όλα τα συναισθήματα.

ΤΕΛΟΣ